

ELITE -TYÖRYHMÄN KOKOUS 11/2015 (YM016:06/2007)

Kokousaika: Tiistai 10.3.2015 klo 9.10 – 16.10

Kokouspaikka: YM, Helsinki

Osallistujat:

Janne Kotiaho, Jyväskylän yliopisto (pj.)
Jussi Päivinen, Metsähallitus, luontopalvelut (siht.)
Kai Kaatra, maa- ja metsätalousministeriö
Aulikki Alanen, ympäristöministeriö
Arto Kammonen, Metsähallitus, metsätalous
Harri Karjalainen, Metsähallitus, luontopalvelut
Kari T. Korhonen, Luonnonvarakeskus
Inka Musta, Metsäteollisuus ry
Matti Seppälä, Suomen metsäkeskus
Tomi Hakkari, Keski-Suomen ELY-keskus
Marjo Keskitalo, Luonnonvarakeskus
Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
Risto Sulkava, Suomen luonnonsuojeluliitto
Saija Kuusela, Suomen ympäristökeskus, luontoympäristökeskus
Saara Lilja-Rothsten, Tapio Oy
Atte Moilanen, Helsingin yliopisto

Katja Matveinen, maa- ja metsätalousministeriö (pj. metsä-ELITE)
Jaana Kaipainen, maa- ja metsätalousministeriö (pj. suo-ELITE)
Tapio Heikkilä, ympäristöministeriö (pj. kulttuuri-ELITE)
Katja Raatikainen, Metsähallitus, luontopalvelut (siht. kulttuuri-ELITE)
Tuomas Haapalehto, Metsähallitus, luontopalvelut (siht. suo-ELITE)
Kasper Koskela, Metsähallitus, luontopalvelut (asiantuntija rannikko)

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:10.

2. Asialistan hyväksyminen

- Asialista toimitettu sähköpostilla 4.3.2015
- Liitteet toimitettu 6.3.2015
- Edellisen kokouksen 3.2.2015 muistion hyväksyminen

Päätös:

Hyväksyttiin kokouksen asialista sekä edellisen kokouksen muistio Saija Kuuselan kommentteilla täydennettynä.

3. Priorisointilaskennan tulosten käsittely ja lopullinen priorisaatio

- i) Metsät (lehdot, lehtomaiset, tuoreet ja karuhkot kankaat, karut ja karukkokankaat) Katja Matveinen esitteli metsä-ELITE- exceliä. Katja korosti, että ELITE -menetelmiksi on valittu ne menetelmät, joilla on vaikutusta valittuihin heikentyneisiin tekijöihin. Metsäryhmä ei ole ollut yksimielinen lähtötilan määrittelystä luonnontilan kautta. Koska suojelualueen perustamisen vaikutukset on arvioitu siten, että lähtötilasta on vähennetty nykytila, vaikuttaa lähtötilan määrittely vaikutusarvioon. . Ekosysteemipalvelujen huomioimiseksi metsäryhmä on kehittänyt laskentakaavoja, mutta ohjeistuksen puuttuessa niiden käyttäminen on ollut vaikeaa. Katja pyysi huomioimaan, että esimerkiksi perinnebiotooppien ja soiden osalta kuluihin on laskettu neuvontakuluja, ja ne olisi syytä lisätä myös metsien ELITE -toimenpiteisiin.

Keskusteltiin kriittisesti sertifiointijärjestelmien käyttämistä ELITE-menetelminä ja todettiin, että ne ovat pikemminkin toteutuskeinoja. Sinänsä metsä-ryhmän ”sertifiointitoimenpiteet” voidaan säilyttää, kunhan niiden nimet vaihdetaan menetelmää paremmin kuvaaviksi esim. vesistöjen suojavyöhykkeiden leventäminen. Todettiin myös, että resurssiallokaation jakoperusteena ei tule käyttää esimerkiksi sitä, tehdäänkö toimenpidettä valtion tai yksityisten talousmetsissä. On myös tärkeää muistaa, että innovatiiviset toimenpiteet pitää tuoda loppuraportissa selkeästi esille mikäli niitä ei ole jostain syystä otettu ELITE –excelin toimenpiteiksi.

Päätökset:

- sertifiointiin liittyvien toimenpiteiden nimet pitää muuttaa siten, että niissä ei esiinny PEFC tai FSC.
- resurssiallokointia ei tule perustaa maanomistukseen.
- ekosysteemipalvelujen vaikutus resurssiallokoinnissa huomioidaan asiantuntija-arviona eikä sitä varten kehitetä erillisiä kaavoja.
- alatyöryhmät päivittävät elinympäristö / toimenpidelistaa 20.2 mennessä (tulee boldata valitut toimenpiteet) ja toimittava päivitetyn listan sihteerille. Listassa tulee erotella selkeästi muuttuneet kohdat, jotta vertailu aiempaan versioon on mahdollista.
- metsäryhmä lisää neuvontakulut ja suojelualueiden perustamisen hallinnolliset kulut kustannuksiin.

- ii) Kulttuurivaikutteiset elinympäristöt (perinnebiotoopit, pellot, urbaanit) Tapio Heikkilä ja Katja Raatikainen esittelivät ELITE –exceliä perinnebiotooppien ja Marjo Keskitalo peltojen osalta. Keskusteltiin vielä kerran siitä, että onko 100 000 ha oikea määrä perinnebiotooppien kokonaispinta-alaksi vai pitäisikö pinta-alan olla Lutu-arviossa käytetty 2,1 milj. hehtaaria. Yleinen mielipide oli, että 100 000 hehtaaria tulee käyttää, koska loput 2 milj. hehtaaria ei ole enää muutettavissa perinnebiotoopiksi. Katja tarkensi, että metsälaitumet ovat sisällä perinnebiotoopeissa. Todettiin, että lihatuloja ei oteta kustannuslaskelmissa huomioon ja että tämä on verrannollinen esim. puutuloihin, joita ei myöskään lasketa mukaan kuluihin. Lihatulot tulee kuitenkin mainita loppuraportissa. Keskusteltiin suojelualueiden perustamisen vaikutuksista perinnebiotooppien toimenpiteisiin. Marjo tarkensi, että peltojen osalta on rajauduttu tiukasti peltomaahan ja siksi esimerkiksi kosteikot on jätetty pois.

Päätökset:

- 100 000 ha on kokonaispinta-ala perinnebiotoopeille.
- suojelualueen perustaminen otetaan mukaan menetelmäkombinaatioihin esim. suojelualueen perustaminen + peruskunnostus ja niitto.
- sihteeri tuo master-excelin yllälaitaan heikentyneet tekijät.

- iii) Rannikko
Kasper Koskela esitteli rannikko-exceliä. Todettiin, että primäärisuknessiometsien ja dyynimetsien osalta on jonkin verran päällekkäisyyttä metsien kanssa.
- iv) Suot (korvet, rämeet, avosuot)
Tuomas Haapalehto esitteli suo- exceliä. Menetelmien vaikutuksien arvioinnissa hiilivarastoihin on havaittu huomattavia epävarmuuksia. Ekosysteemipalveluhyödyt näyttivät menevän hyvin yksin biodiversiteettihyötyjen kanssa eivätkä ne vaikuttaneet oleellisesti resurssiallokaatioon. Nostettiin esille, että vaikuttaako soiden osalta tehty hyvin pienipiirteinen elinympäristöjako priorisointituloksiin. Puheenjohtaja kertoi, että pienipiirteinen jako on otettu huomioon priorisointikaavoissa. Jaana Kaipainen totesi, että soiden osalta ei tiedetä potentiaalista toteutus-pinta-alaa.
- v) Kalliot
Sihteeri esitteli kallio –excelin. Pohjois-Suomen kalkkikalliot oli jätetty pois siksi, että ne eivät ole heikentyneet.
- vi) Tunturit
Sihteeri esitteli tunturi –excelin. Keskusteltiin erityisesti siitä, että miten poronhoito vaikuttaa vesistöjen rehevöitymiseen. Todettiin, että vaikutuksia on mutta että ne ovat yleensä hyvin pienialaisia. Tuntureiden osalta menetelmäkuvauksia on tarkennettava loppuraporttiin (esim. ennallistamisen ja laidunkierron osalta).
- vii) Kaikkien elinympäristöjen välinen priorisointilaskenta
Sihteeri esitteli elinympäristöjen välisen priorisoinnin laskentaperiaatteita.

Päätös: Työryhmä muodostaa yhdessä lopullisen esityksensä priorisaatioksi seuraavassa kokouksessa käytyjen esittelyjen ja keskustelujen päätteeksi.

AIKATAULU:

- 20.3. sihteerille lopulliset / lähes lopulliset excelit
- 24.3. laskelmat työryhmälle
- 26.3 sihteerille lopulliset excelit
- 30.3. lopulliset päätökset excelien osalta

4. Loppuraportti ja sen tarkempi aikataulutus

- i) Puheenjohtajan tilannekatsaus.

Päätös:

- i) Muotoillaan 23.4 kokouksessa koko raportin ensimmäinen versio. Puheenjohtaja lähettää metsätyöryhmän raporttipohjan kommenteille muille alatyöryhmille. Saara lähettää metsäryhmän esimerkit muille. Menetelmäkuvauksille korkeintaan puoli sivua.

5. Seminaari ja puheenjohtajan seminaariesityksen sisältö

- i) Puheenjohtaja esitteli seminaariesitelmänsä rungon. Keskusteltiin seminaarin yhteydessä julkaistavasta tiedotteesta.

Päätös:

- i) Puheenjohtaja valmistelee tiedotteen yhdessä SYKEn ja ympäristöministeriön viestintävastaavien kanssa. Valmisteltu tiedote kommentoidutetaan työryhmällä.

6. Tiedoksi

- i) Puheenjohtaja ja sihteeri ovat edelleen pitäneet työkokouksia ja avustaneet kaikkia alatyöryhmiä ELITE -menetelmän käytössä.
- ii) Puheenjohtaja ja sihteeri ovat yhdessä Atte Moilasan kanssa tarkastaneet priorisaatiolaskennan periaatteet ja kaavat
- iii) Puheenjohtaja on raportoinut ELITE –työn edistymistä Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 toteutusta ja seurantaa edistävän työryhmälle 3.2.2015.
- iv) Puheenjohtaja ja sihteeri esittelivät Suomen ELITE –työtä Ruotsin, Islannin ja Viron edustajille Tukholmassa 4-5.2.2015.
- v) ELITE –työn perustana oleva käsitteellinen havainto siitä, että elinympäristöjen heikentyminen muodostuu vähintään kahdesta komponentista, eli heikentyneen elinympäristön pinta-alasta ja elinympäristön heikentyneisyyden määrästä sekä huomio 15% tavoitteen haasteellisuudesta julkaistu *Nature* -tiedelehdessä lyhyenä Correspondence -artikkelina.

Päätös:

- i) Merkitään tiedoksi.

7. Muut asiat

8. Seuraavat kokoukset

24.3.2015 Seminaari, Tieteiden talo

31.3.2015 kokopäivä (9.00-16.00), MMM

23.4.2015 kokopäivä (9.00-16.00), Metsäteollisuus ry

5.5.2015 kokopäivä (9.00-16.00), MTK

20.5.2015 kokopäivä (9.00-16.00), YM

26.5.2015 loppuraportin luovutus

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:10.

Muistion jakelu:

- ELITE-työryhmän jäsenet, varajäsenet sekä pysyvät asiantuntijat
- Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 toteutusta ja seuranta edistävän työryhmä (pj. ja sihteeri)